

Barne- og familiedepartementet
Att.: Forbruker-, tros- og livssynsavdelingen

Asker, 15. oktober 2023

KOMMENTAR TIL FORSLAG TIL ENDRINGER I TROSSAMFUNNSLOVEN

[Høringsforslaget](#) fremmes på bakgrunn av [«Hurdalsplattformen»](#), hvor regjeringen vil:

- Sikre trus- og livssynssamfunn føreseieleg finansiering, men gjennomgå kriteria for støtte.
- Samarbeide med trus- og livssynssamfunn om å styrkje integreringa, betre likestillinga og auke kunnskapen om norsk lov i livssynsfeltet.
- Stille krav om at dei administrative organa som forvaltar offentlege tilskot på vegner av trussamfunn, er demokratisk valde og har minst 40 prosent representasjon av kvart kjønn.

Som ledd i å gjennomføre dette, foreslår regjeringen å skjerpe [trossamfunnslovens § 6](#), som gir hjemmel og angir forhold som kan lede til at et tros- eller livssynssamfunn nektes tilskudd.

Dagens § 6 om «*grunnlag for å nekte tilskudd*» har en ordlyd og innretning som må forstås slik at det forutsettes lovbrudd for å bli nektet tilskudd. Dagens ordlyd viser til utøvelse av vold, tvang, trusler, krenkelse av barns rettigheter, brudd på lovbestemte diskrimineringsforbud, krenkelse av andres rettigheter og friheter og manglende oppfyllelse av krav som følger av loven.

Dagens ordlyd viser også til finansiering fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet. Definisjonen av slike stater må være objektiv og forutsigbar. Vi legger derfor til grunn at aktuelle stater for slik nektelse er oppført på internasjonale lister og oversikter som demokratiske stater har en samlet konsensus om å ikke ha økonomisk samkvem med. Slike bidrag som § 6 viser til vil dermed også være lovstridig brudd på internasjonale vedtak, og ikke en skjønnsbasert norsk forvaltningsvurdering.

I det foreliggende lovforslaget presiseres det at § 6 skal kunne anvendes uavhengig av om en konkret lovbestemmelse er brutt eller ikke. At det eventuelt kan konstateres et lovbrudd, vil ifølge høringsnotatet være et moment i vurderingen av om tilskudd skal nektes, men ikke en forutsetning.

Vi avviser at det ikke skal forutsettes lovbrudd for å kunne bli nektet tilskudd etter § 6. Det regjeringen her varsler at Stortinget vil bli invitert til å vedta, åpner for et systematisk og politisk vedtatt brudd på grunnleggende menneskerettigheter. Trosfriheten har samme beskyttelse i menneskerettighetene som politiske, filosofiske og ideologiske overbevisninger.

Lovhjemmel å frata visse trossamfunn refusjon av medlemmenes skattefinansierte bidrag til finansieringen av Den norske kirke, basert på skjønnsvurdering i forvaltningen – uten at det foreligger lovbrudd – vil være tilsvarende å vedta i en regjeringserklæring at lovlige politiske partier kan fratras de samme rettighetene og rammebetingelsene som andre politiske partier.

Regjeringens vedtak om å samarbeide med trus- og livssynssamfunn om å «*styrkje integreringa, betre likestillinga og auke kunnskapen om norsk lov i livssynsfeltet*» kan for så vidt støttes, selv om ordlyden har et snev av upassende arroganse overfor norske tros- og livssynssamfunn.

Denne antydningen av arroganse kan balanseres ved at samarbeidet som regjeringen vil invitere til, blir supplert med opplæring og kompetansetiltak i forvaltningen om menneskerettighetene.

Regjeringen kan gjerne oppfordre tros- og livssynssamfunn til å ha en 40/60 balanse mellom kjønn i sine administrative organer, men dette kan ikke lovfestes som kriterium for tilskudd. Igjen viser vi til at regjeringen ikke har vedtatt noe tilsvarende lovregulert kriterium for tilskudd til politiske partier.

Regjeringen foreslår å øke dagens krav om minst 50 medlemmer for å kunne motta tilskudd. Dette avvises. Bakgrunnen for at tros- og livssynssamfunn mottar tilskudd er ikke tilsvarende mangfoldet av tilskuddsordninger på alle andre samfunnsområder.

Da tidligere regjering og Storting vedtok den senere opphevede [«Lov og trudemssamfunn og ymist anna» med ikrafttredelse i 1970, så fremgikk at det direkte av lovens ordlyd i § 19](#) at tilskuddet ikke var begrunnet som en generell statlig tilskuddsordning, men trossamfunnets krav jf tilskuddsgrunnlaget som fremkom av hvert års statlige finansiering av Den norske kirke:

Registerført trudemssamfunn kan krevja årleg tilskot frå rikskassen. Tilskotet skal vera så stort at det etter måten svarar om lag til det som staten har budsjettert til Den norske kyrkja,¹ og skal utreknast etter kor mange som høyrer til samfunnet.

Det fremkommer et tydelig resonnement i forarbeidene til loven som begrunner trossamfunnets rett til å kreve tilskudd fra staten tilsvarende medlemmenes bidrag som skattebetalere til Den norske kirke.

Selv om loven er opphevet og erstattet med trossamfunnsloven, så har fortsatt tilskuddet til tros- og livssynssamfunn denne begrunnelsen. Det søkes ikke om tilskudd basert på det enkelte tros- eller livssynssamfunns ønsker og budsjetter.

Grunnlaget for tilskudd er fortsatt beregningen av en statlig del og en kommunal del. Erfaringsmessig vil kommunen forholde seg til statens vedtak. Dersom statsforvalteren har vedtatt å ikke gi et tros- og livssynssamfunn tilskudd grunnet f.eks. overskredet frist for å søke, har kommunen etter vår erfaring også avslått tilskudd, selv om kommunen ikke er formelt bundet av Statsforvalterens vedtak.

Det vesentlige er uansett at tilskuddet til tros- og livssynssamfunn har en begrunnelse som ikke gir hjemmel for at staten setter en nedre grense for antall medlemmer for å motta tilskudd. Når det likevel er innført en lovregulert nedre grense på 50 medlemmer, så bør denne ikke økes til høyere antall.

Det vises til den senere tids fokus på habilitet og forhold som kan medføre inhabilitet. Kriteriene for vurdering av habilitet må være prinsipielle og objektive. De samme grunnene til å utløses vurdering av habilitet må gjelde for de forhold som denne høringen berører som de forhold som har vært i søkelyset.

Dersom virksomhet som i seg selv er lovlig og tilgjengelig for offentlig innsyn – det være seg i regi av statsråder, politiske rådgivere, embetspersoner, eller nærstående til disse – utløser inhabilitet, så må de samme vurderingskriteriene anvendes ved behandlingen av dette høringsnotatet.

Den norske kirke har en [grunnlovshjemmel i § 16](#) som etter vår forståelse vil medføre andre kriterier for vurdering av [trossamfunnslovens § 6](#) øvrige tros- og livssynssamfunn. Hurdalsplattformens grunnlag for høringsnotatet er tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke. Det gir grunn til spørsmål om habilitet for statsråder, embetspersoner og nærstående som er medlemmer i DnK, særlig hvis de har verv i DnK, som nåværende eller tidligere tillitsvalgt, administrativ ansatt eller i den geistlige strukturen.

Det må tilsvarende vurderes habilitet for alle personer i samme personkrets som er medlem, eller har annen tilknytning, til organisasjoner med vedtekter, arbeidsprogram, prinsippprogram, politisk plattform eller andre styringsdokumenter som er egnet til å påvirke forslag om endringer i trossamfunnsloven.

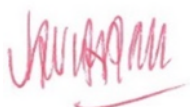
Det vises til «*Håndbok for politisk ledelse*» 2022, kap. 4.3 om habilitetsregler.

OPPSUMMERING

1. **Kriteriet for at trossamfunnslovens § 6 skal komme til anvendelse må som minimum være at det foreligger lovbrudd. Det bør presiseres hvilke lovbrudd som forutsettes for § 6.**
2. **Krav om en 40/60 kjønnsbalanse i administrative organer som forutsetning for å motta tilskudd er i konflikt med menneskerettighetene og må avvises.**
3. **En hevet nedre grense for antall medlemmer som forutsetning for å motta tilskudd er i konflikt med menneskerettighetene og må avvises.**
4. **Det må vurderes habilitet for statsråder, rådgivere, embetspersoner og nærstående av disse, som er tilknyttet Den norske kirke med medlem, tillitsvalgt, ansatt eller i geistlig struktur.**

Tilsvarende vurdering av habilitet må omfatte medlemskap eller assosiasjon til organisasjon med vedtekter, arbeidsprogram, prinsippprogram, politisk plattform eller andre styringsdokumenter som er egnet til å påvirke forslag om endringer i trossamfunnsloven.

Med vennlig hilsen
VERDIALLIANSEN

Jan Harsem, daglig leder

Verdialliansen - Nettverk for kristne verdier og menneskerettigheter – skal fremme og forsvare kristne verdier i samfunnet. Verdialliansen skal også fremme og forsvare kristen tro, identitet og verdigrunnlag som legitimt og beskyttet av menneskerettighetenes diskrimineringsvern.

VERDIALLIANSEN

[nettverk for menneskerettigheter og kristne verdier](#)

ORG.NR.: 913 714 547

POST: Postboks 23 • 1371 Asker • Norge

WEB: www.verdialliansen.no / FACEBOOK: <https://www.facebook.com/verdialliansen>

EPOST: post@verdialliansen.no / TLF.: 95 77 11 99